

EEN STAL DIE NET ZO SCHOON IS ALS DE WEI

Een mestvrije stal betekent schone koeien. En schone koeien betekent onder meer minder klauwaandoeningen. De stalvloer mooi schoon en droog houden valt echter niet altijd mee. Zeker niet bij de emissiearme vloeren die minder openingen hebben om de mest door te laten. Sjaak Bronkhorst van JOZ vertelt hoe je de stal het best mestvrij kunt houden.

De nieuwe generatie rundveestallen is ruim, droog en luchtig. Het vloeroppervlak dat mestvrij gehouden moet worden is groter en er zijn per vierkante meter vloer minder koeienpoten om de mest door de roosters te trappen. Verder zien we in deze stallen nogal eens dat de mest hier en daar vastkoeft aan de roosters door de ruime ventilatie. Als er dan ook nog een emissiearme vloer in de stal ligt, met relatief weinig doorlaatopeningen voor mest, dan wordt het nog lastiger om de vloer mestvrij te krijgen. Of toch niet? Sjaak Bronkhorst, exportmanager bij JOZ, herkent de problemen met de mestverwijdering. (JOZ is leverancier van mestafvoertechnieken). Maar volgens hem zijn die meestal relatief eenvoudig op te lossen. "Veel stallen worden vele malen schoner als er vaker mest wordt verwijderd. De mest krijgt bovendien minder kans om aan te koeken." Veel veehouders zijn volgens Bronkhorst te snel tevreden met de hygiëne in de stal. "Met name veehouders die eerst tweemaal daags zelf de mest met een schuiver weghaalden. Wanneer zij dan het effect zien van een mestrobot of een mestschuif die viermaal daags langskomt, zijn zij zeer tevreden. Natuurlijk is het verschil tussen tweemaal daags handwerk of viermaal geautomatiseerd erg groot. Maar het kan nog véél schoner. Ik houd van een stal waar je van de vloer kunt eten." En dat betekent dat er veel vaker dan vier keer geschoven moet worden. Bronkhorst adviseert de stal iedere twee uur mestvrij te maken. "Voor mij moeten de koeien in de stal net zo schoon zijn als in de wei. Schone, droge stalvloeren hebben veel voordelen. In de eerste plaats voor de klauwgezondheid. Klauwaandoeningen komen veel minder voor. En als je de vloeren goed schoonhoudt, hoef je ook geen ligboxen 'uit te mesten'. Koeien met schone klauwen, kunnen de boel immers niet bevuilden."

Keuze mestafvoersysteem

Bronkhorst constateert dat de Nederlandse veehouder een groot liefhebber is van de mestrobot. Bij een stal met roosterbodem wordt meestal voor deze afvoertechniek gekozen. Bij de open, luchtige stallen is het wel noodzakelijk dat de robot wordt uitgerust met een sproeiinstallatie om aankoeien van mest te voorkomen. Bij dichte vloeren, zoals de emissiearme sleuenvloeren, komt de mestschuif in aanmerking. Een mestrobot is ervoor gemaakt om mest door openingen te duwen en niet om grote hopen mest te verplaatsen. Een nadeel van de mestschuif is dan weer dat de dwarsgangen in de stal niet meegenomen worden en met de hand moeten worden bijgehouden. De mestrobot van JOZ kost 15.200 euro. Bronkhorst rekent voor dat deze auto-maat met gemak 5.000 werkuren per jaar maakt en jaren meegaat. "De oudste robot die wij hebben lopen is inmiddels acht jaar oud." Wel wordt een jaarlijkse servicebeurt aanbevolen. De kosten van de mestschuif zijn sterk afhankelijk van het type stalvloer. Maar in het algemeen kan worden gesteld dat een mestschuif bij een kleinere stal goedkoper is dan een robot.

Emissiearme vloeren

De emissiearme vloeren zijn een uitdaging voor leveranciers van mestafvoertechnieken. De vloeren zorgen ervoor dat de urine snel wegloopt om ammoniakvorming tegen te gaan. De dikke fractie die op de vloer blijft liggen is daardoor droger en compacter. Daarnaast bevatten deze vloeren veel minder openingen of de openingen zijn afgedicht met kunststof klepjes, wat het nog lastiger maakt om de dikke mest af te voeren. Bronkhorst: "Bij gebruik van een robot ontkomt je niet aan een sproeisysteem. Deze houdt de vloer enigszins vochtig waardoor de mest beter is af te voeren. Gedurende de dag wordt dan een paar honderd liter vocht over de

Iedere twee uur

Een nog niet officieel goedgekeurde emissiearme rubbervloer die op bestaande roosters is gelegd. De schuif komt iedere twee uur langs.

Foto: Geesje Rotgers

De mestrobot

De Nederlandse veehouder is een groot liefhebber van de mestrobot. Toch mag die wel wat vaker rijden.

Foto: Geesje Rotgers

Sjaak Bronkhorst

"Ik houd van een stal waar je van de vloer kunt eten."

Foto: Geesje Rotgers

vloer versproeid. De robot kan zo worden afgesteld dat alleen wordt gesproeid op plaatsen waar dat echt nodig is. De sproei-installatie voor op de robot kost bij JOZ 4.600 euro. (De Maatlat Duurzame Veehouderij kent punten toe aan de sproei-installatie, waardoor deze deels fiscaal aftrekbaar is). Verder is het raad-

zaam altijd na te denken over een mestafstort. In de praktijk blijkt namelijk dat de mest in sommige stallen anders onvoldoende afgevoerd kan worden door de mestrobot.

De dichte emissiearme vloeren, veelal sleufvloeren, vragen een mestschuif op maat. Er is nog geen mestrobot op de

markt die de sleuven in een sleuvenvloer schoon kan houden.

Vooral veel schuiven

Volgens Bronkhorst zou er in veel stallen meer geschoven moeten worden om de stal schoner te krijgen. "Veehouders denken nog weleens dat de rubbers eerder slijten bij vaker vegen, waardoor ze het aantal draaiuren beperken. Bronkhorst denkt dat dit slijten meevalt. "Als je de mestrobot of mestschuif vaker langs laat komen, is er steeds maar relatief weinig mest dat weggehaald wordt. De techniek kan dan eenvoudig de mest verwijderen en hoeft geen zware bulten te verwerken." Een andere reden waarom minder vaak wordt geveegd dan optimaal zou zijn, is de capaciteit. De hoeveelheid meters die een robot kan afleggen op een dag is beperkt. Sneller rijden is geen optie, dat geeft onrust onder de koeien. Bronkhorst vindt het lastig om aan te geven hoeveel koeienmest één robot dagelijks aankan. "Dat verschilt sterk per bedrijf. De mest is op ieder bedrijf anders, net als de ventilatie. Het is vooral een kwestie van kijken wanneer de stal echt schoon is." Op het ene bedrijf kan de mestrobot met gemak een stal met 250 koeien schoonhouden, op het andere bedrijf is al eerder een tweede mestrobot nodig voor een optimaal resultaat." <

Tips voor aanschaf mestafvoerinstallatie

1. *Betrek de leverancier van de mestafvoerinstallatie altijd bij de bouwplannen, en het liefst in een vroeg stadium (als de plannen nog op de tekentafel liggen). Bij de keuze voor een mestrobot is het bijvoorbeeld belangrijk dat de plek voor het oplaadstation mestvrij is. Het laadcontact mag nooit bevuild raken met mest. Ook mag de mestrobot geen obstakels tegenkomen op zijn route door de stal. De keuze voor een mestschuif vergt méér begeleiding bij de bouw. Het type schuif is namelijk erg afhankelijk van de vloerkeuze.*
2. *Denk goed na over (de plek van) de mestafstort. Ook bij de keuze voor een mestrobot kan een mestafstort nodig zijn. Bij een mestschuif in een lange stal (bijvoorbeeld 120 meter) is het advies om de afstort niet aan het eind van de stal te realiseren, maar in het midden. Van beide kanten wordt de mest dan naar de afstort geschoven. Dit voorkomt dat er op het eind een enorme bult mest voor de schuif komt te liggen waar de koeien doorheen moeten banjeren als zij over de schuif willen stappen.*
3. *De keuze van het type mestschuif bij diepstrooiselboxen is afhankelijk van het materiaal in de boxen. Zand vraagt een mestschuif van ander materiaal en een andere constructie dan zaagsel.*
4. *Denk vanuit de koe en zorg dat zij geen last heeft van het mestafvoersysteem. Dus: geen uitstekende delen aan de schuif of mestafstorkleppen. En laat de mestrobot zijn werk doen op tijden en plaatsen waar hij de koeien zo min mogelijk hindert (bijvoorbeeld: niet langs het voerhek laten rijden tijdens etenstijd).*